

Senge.

Af arkitekt, M. A. A., Hans J. Wegner.

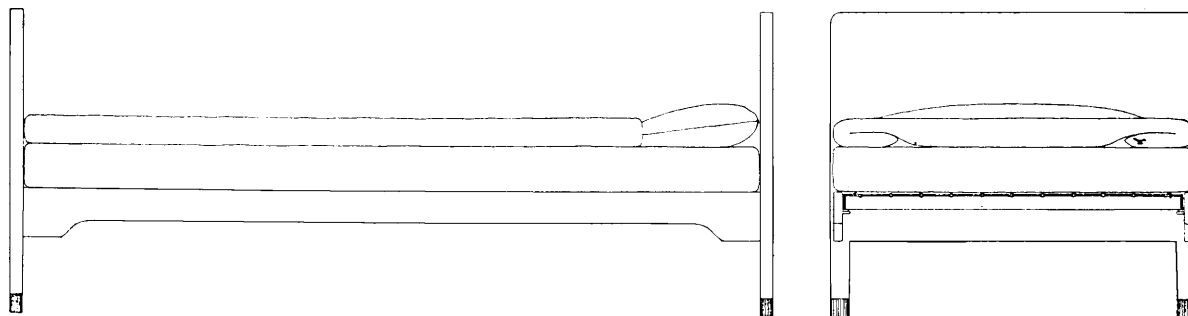


Fig. 1. Normalseng. Tegnet af arkitekt, m.a.a., Hans J. Wegner.

Normalsengen.

Mål og konstruktion.

Sengens indvendige mål er nøje bundet til menneskets højde, og længden skal derfor, når der er tale om en voksen normalseng, måle 190-195 cm. (Sengen bør indvendig være ca. 15 cm længere end personen).

Bredden kan være mere varierende, men normalt anses 85-90 cm for passende. 60 cm er absolut minimum.

Ved senge med sengesider bør madrassen ligge ud over disse. Sengen bliver derved nemmere at rede, bedre at sidde på, og man undgår, at der bliver en kløft imellem madrasserne, når sengene stilles sammen.

Er sengen over 1 m bred, bliver den vanskelig at rede, hvis den ikke er placeret midt på gulvet eller er forsynet med hjul. Af samme grund, og for at man i sygdomstilfælde nemt kan komme til den sengeliggende, bør sengen ikke være for lav, stolehøjde ca. 45 cm er minimum.

For at lette rengøringen bør der være 20 - helst 25 cm - fra gulvet til underkant af sengesiden.

Af hensyn til sengens sammenstillingsmuligheder udføres den moderne seng oftest med lige høje gavle. Sengene kan da stilles sammen på mange måder: I forlængelse af hinanden, i vinkel på hver sin væg, og med siderne mod hinanden som dobbeltseng.

Lukkede gavle forhindrer træk.

For at beskytte væggen, når sengen står op ad denne, kan sengen forsynes med et sidestykke, der går op til overkanten af gavlene.

På grund af sin størrelse og af hensyn til flytning bør sengen være til at skille ad. Den almindeligste metode er, at sengesiderne eller kædebundsrammen hægtes på gavlene.

Sengebunden.

Lejets beskaffenhed er af stor betydning. Valget af madrassens elasticitet er individuelt. Der kan således ikke siges noget generelt herom; det er dog en almindelig antagelse, at et hårdt leje er sundest for børn og unge mennesker, medens ældre foretrækker det blødere leje, der bedre følger sig efter legemets form.

Bundmadrass og overmadrass bør passe sammen, idet den bløde overmadrass, f. eks. springmadrassen eller skumgummimadrassen, ligger bedst og holder længst på en fast bundmadrass, hvorimod den mere faste overmadrass gør en mere fjedrende bundmadrass rimelig.

Madrassen kan eventuelt på længden være delt i 2 dele (den ene dobbelt så stor som den anden). Fugen kommer således ikke til at genere, og ved at vende madrasserne får man sliddet og det aftryk, kroppen danner, fordelt over hele lejet.

Angående standardmadrassstørrelser se Dansk Standard, HFB side 805.

De herhjemme normalt anvendte lagener kan eventuelt erstattes med de i andre lande ofte brugte lagenposer, der omslutter hele madrassen; på den måde undgår man, at lagenet krøller og skal lægges om hver dag.

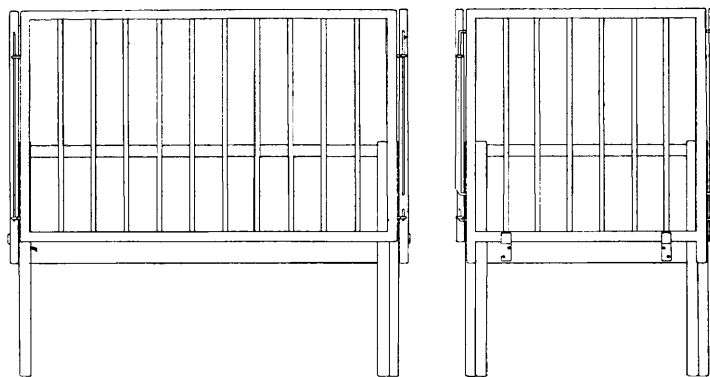
Hovedpuden.

Hovedpuden, der næsten altid lægges dobbelt sammen for at give plads til skulderen, når man ligger på siden, kan ofte med held erstattes med en flad pølle af en mere fast konsistens. Pøllen bør have hele sengens bredde.

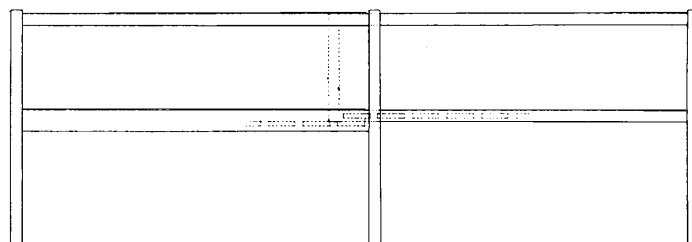
Dynen.

Dynen bør være syet med kanaler (kanaldyne), der forhindrer, at dunene forskyder sig.

Fig. 2. Barneseng 0-2 år. Sengen er forsynet med aftageligt gitter, der kan løftes af og bruges som kravlegård. Når gitteret sidder på sengen, kan forsiden hæftes ned.
Tegnet af arkitekt, M.A.A., Mogens Koch.



Samme seng trukket ud. Sengen kan anvendes, indtil barnet når 12-14 års alderen.



Dobbeltsengen.

Dobbeltsengen udføres under hensyntagen til de ovenfor angivne retningslinier.

Størrelsen bør være:

Længde 190-195 cm. Bredde ca. 160 cm.

Sengen kan udføres med 2 stk. ved siden af hinanden liggende madrasser eller med 1 stor madras; det sidste giver det mest ensartede bløde leje.

Senge af uens størrelse.

I tilfælde, hvor man i et soveværelse foretrækker møblering med en bred og en smal seng, bør den brede seng måle 120 cm.

Barnesengen.

Barnesengen er ifølge sagens natur mere varierende i størrelsen. En type, der består af 2 halvdele skudt ind i hinanden, og som kan trækkes ud til ca. 175 cm, kan anvendes, indtil barnet forsynes med en seng af voksen størrelse, når det bliver 12-14 år.

Barnesenge må, medens barnet er spædt, være forsynet med et gitter, hvor forsiden kan slås ned eller hæftes af. Gitterets lukkebeslag må ikke kunne udløses af barnet.

Sengen bør være så højbenet, at lejet kommer op i en passende højde, således at moderen står bekvemt, når hun skal made barnet eller skifte ble på det.

Sengebunden skal være fast, men dog ikke brædt-hård. Det mest anvendte er en tremmebund, derover en madras af vegetabiliske fibre eller eventuelt krølhår. Anvendelse af træulds Madrasser må anses for at være forkasteligt, blandt andet fordi træuld absorberer fugtighed. (Fig. 2).

Alkoven.

Alkoven består af 1 eller 2 oven på hinanden anbragte senge, indbygget i en niche i væggen.

Typen er i de senere år blevet almindelig, især i 1-værelses lejligheder, idet sovepladsen om dagen kan skjules af forhæng eller døre.

Skabs- og reolsengen.

Ved skabs- og reolseng forstås senge, hvor lejet ved hjælp af hængsler på lang- eller kortsiden kan svinges ind i et skab og derpå skjules af et forhæng, døre eller jalousi.

Sengetøjet spændes fast til sengebunden med remme. Når sengen svinges ud til brug, understøttes kanten modsat hængslerne af ben til at dreje ned mod gulvet.

Systemet kan udformes som dobbeltseng, hvor lejerne ligger ved siden af eller oven på hinanden.

Skabs- og reolsenge kan indbygges i væggen. Dette giver både den smukkeste og solideste løsning. Der må sørges for ventilation. (Fig. 3).

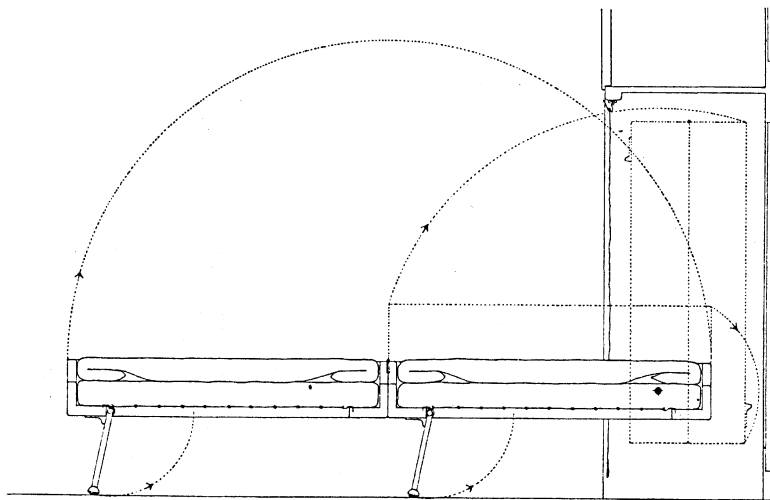


Fig. 3. Skabsseng til 2 personer. Tegnet af arkitekt, M.A.A.; Hans J. Wegner.

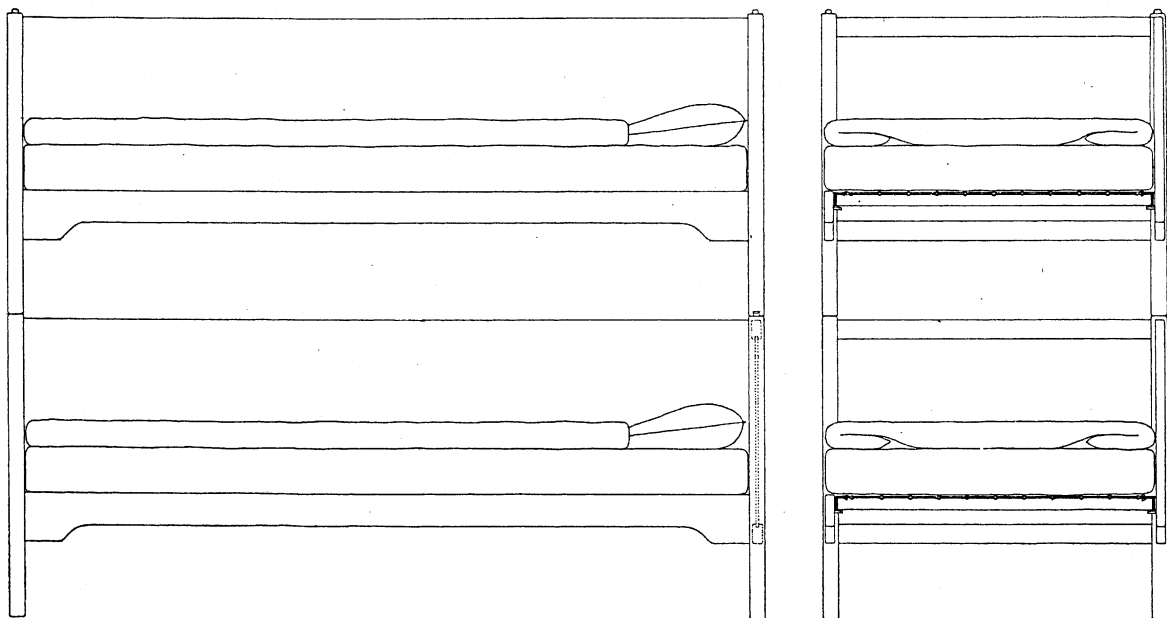


Fig. 4. Etagesenge. Tegnet af arkitekt, M.A.A., Hans J. Wegner.

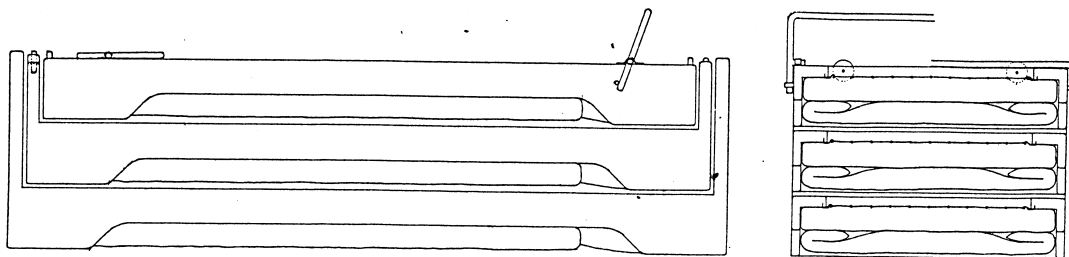


Fig. 5. Indskudssenge efter svensk ide. Tegnet af arkitekt, M.A.A., Hans J. Wegner.

Etagesenge.

Etagesenge kan dannes af gavle, beregnet til indhægtning af 2 eller 3 sæt sengesider eller kædebunde i højden, eller af 2 eller 3 enkeltsenge stablet oven på hinanden. Sidstnævnte metode har den store fordel, at sengene også kan anvendes enkeltvis.

Sengene forhindres i at skride fra hinanden ved, at sengestolperne i den øverste ende er forsynede med tapper, der passer i tilsvarende huller i den ovenpå anbragte sengs stolpers nederste ende.

Etagesenge udføres ofte som fast inventar i lighed med køjesenge på skibe. Sengene kan, hvis man ønsker en meget kraftig pladsudnyttelse, anbringes på vinkelretstående væg, således at fodenderne, hvor man ikke har brug for så megen plade i højden, skyder ind over hinanden i hjørnet af værelset. I et rum på f.eks. 2 x 2 m kan der på denne måde anbringes 4 senge. Løsningen anvendes dog oftest kun i skibe, sommerhuse og lignende. (Fig. 4).

Indskudssenge.

Senge, der kan skydes ind under hinanden, kan være ret anvendelige, hvor der er brug for mange sovepladser og i øvrigt ellers ikke er ret mange møbler. 3 senge kan stå på een sengs areal.

Den øverste seng må være ret højbenet, for at den næste kan skydes ind under og eventuelt en 3die under denne igen. Benene på denne sidste må dog i reglen kunne klappes ind under bunden for at kunne skydes ind. (Fig. 5).

Feltsengen.

Feltsengen, også kaldet puf- eller harmonikaseng, er meget anvendelig som nødleje, mindre fordi den er særlig god at ligge på, end fordi den i sammenklappet stand fylder meget lidt.

Sengen består af et leje af sejldug eller lignende fastgjort og båret af en række sammenklappelige sakse. Disse holdes i sammenklappet stand fastspændt til en træplade, der, når sengen er i brug, danner hovedgærde.

En anden udformning blev anvendt af de allierede under krigen, bestående af et leje af sejldug udspændt i et stålstativ, der kan skilles ad.

Klapsengen.

Klapsengen består som regel af en bundramme af træ eller jern, hvori der er udspændt en spiralbund. Gavlene kan ved hjælp af et særligt hængselsystem svinges ind under bunden parallelt med dem.

Sengen kan i bedste fald klappes sammen til bundrammens halve størrelse.

Divan.

Divanen er et leje med hævet hovedstykke. Polstringen bygges normalt op på en træramme; udføres i reglen med ben til at skrue af. Divanen forsynes ofte med aftageligt fodstykke for at holde på sengetøjet og for at undgå træk ved fødderne.

Ottoman.

Ottomanen er i reglen bredere end divanen og uden særligt hovedstykke. Visse sofalignende typer er forsynet med gavle og undertiden med løse pøller, holdt på plads af gavlene. Lejet kan være udført med fast polstring bygget op på en træramme eller som en spiral- eller gjordebund med løs madras. Magasin til sengetøjet består ofte af en skuffe under lejet.

Sovesofaer.

Sovesofaer rummer som begreb et væld af typer. De kan enten slås ud til enkelt- eller dobbeltseng.

Systemerne bygger på 2 hovedprincipper: Den ca. 200 cm lange sofa, hvor lejet eller lejerne ligger parallelt med ryggen, og den ca. 150 cm lange sofa, hvor lejet eller lejerne ligger vinkelret på ryggen. Sofaerne udføres med og uden armlæn.

I mange tilfælde er systemerne for komplicerede og sofaen dermed vanskelig at betjene, hvilket i reglen medfører, at konstruktionen ikke er holdbar i længden.

Magasin til sengetøjet kan udføres som en skuffe under sædet, som et skab i bordhøjde for enden af lejet, eller som et hulrum bag ryglænet, der i så tilfælde kan slås op og stå støttet mod væggen.

Endelig kan magasinet være indrettet i selve sædet, eventuelt således at sengetøjet er fastspændt til lejet og følger med, når dette klappes ud.

Magasinerne bør være således indrettede, at udluftning af sengetøjet er mulig.

Hans J. Wegner.